

Riveavfall på avveie – hvordan unngå dette

NKFs Miljø og Teknikk Messe 6. mars 2019
Avfall Norges prosjektgruppe «Bransjeløft for Bygg og Riveavfall»

En bransjeorganisasjon for avfalls- og gjenvinningsbransjen

Vi representerer aktører som jobber med innsamling, sortering og bærekraftige nedstrømsløsninger.

Avfall
Norge

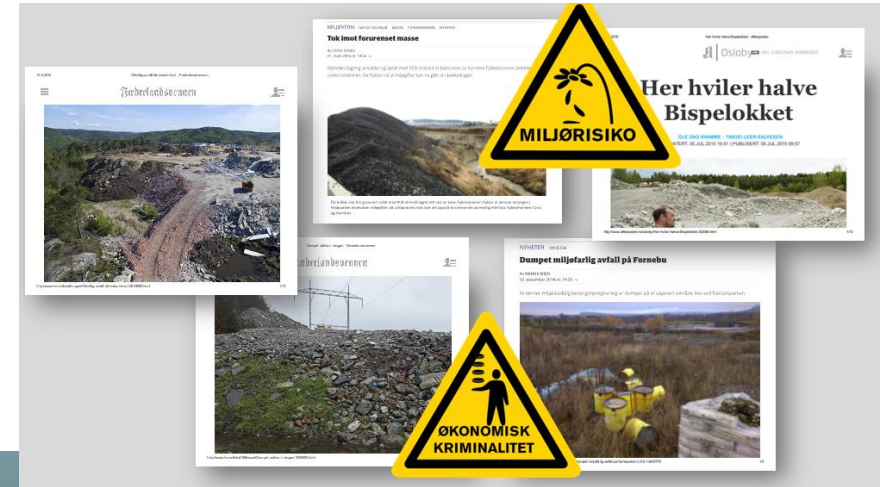

Prosjekt «Bransjeløftet for bygg/riveavfall»

- En prosjektgruppe etablert i 2018 med de største rivningsentreprenørene i Norge - AF Decom/Miljø, Norsk Gjenvinning (R3 og NGm³) og Veidekke

- Prosjektet skal
  1. bidra med å identifisere **tiltak** som sikrer at alle riveentreprenører priser prosjekter på samme grunnlag – sikre rettferdige anbudskonkurranser

  2. få på plass en omforent **beste praksis** for ansvarlig riving av bygg

  3. forsøke å få myndighetene til å stille krav om mer dokumentasjon for å sikre ansvarlig håndtering av bygg- og riveavfall

Konsekvenser av dagens system

- For enkelt å tilpasse håndteringen av riveavfall etter prosjektleders eget ønske og økonomi
- Flere aktører utnytter smutthullene i regelverket til å redusere prosjektkostnadene vesentlig
- Avfall havner på avveie, som gir økt miljørisiko

Bilde fra «bakkeplanering» som har blitt deponi på et jorde i Akershus uten gyldig tillatelse

Hvorfor ulovlig håndtering

- ❑ Svak kontroll på avfallshåndtering i riveprosjekter
  - Det mangler vilkår i regelverket som sikrer åpenhet og transparens i avfallshåndteringen for bygge og riveavfall
  - Kvaliteten på tilsyn blir ikke god nok fordi tilsyn som oftest ikke har grunnlag til å avdekke uregelmessigheter i massebalansen i riveprosjekter (kjenner ikke prosjektdetaljer, har ikke spesialkompetanse om prosjektet og saneringsmetodikk feks)
  - Risikoen for å bli tatt er meget lav og konsekvensen når man blir tatt er urovekkende lave
- ❑ Byggteknisk forskrift TEK 17 har utydelige krav og gråsoner som er lett å utnytte
  - For lett å tilpasse avfallsplanen underveis i prosjektet
- ❑ Dagens regelverk lar det være opp til tiltakshavere å overlate miljøansvar til utførende entreprenør

Bidrar til at ulovlig massehåndtering fortsatt pågår og at bransjen er langt fra friskmeldt

Uavhengighet i anskaffelsen

1. Tiltakshaver er innkjøpsansvarlig og har ansvar for utformingen av anbudets kvalitet og utforming
2. Tiltakshaver bør sikre uavhengighet mellom kartlegging og riveoppdrag
  - ✓ Enten **hindre** at ansvarlig utførende på riving også har ansvar for kartleggingen av rivejobben
  - ✓ Eller sørge for **uavhengig 3 parts kontroll** av dokumentasjon før og etter riving

	<p>Ansvarlig søker</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiltakshaver med ansvar for å sørge for at avfallet håndteres lovlig
	<p>Ansvarlig prosjekterende</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utfører miljøkartlegging av bygg • Bør være uavhengig
	<p>Ansvarlig utførende</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utfører rivearbeidet • Bør ikke kartlegge uten 3.parts kontroll

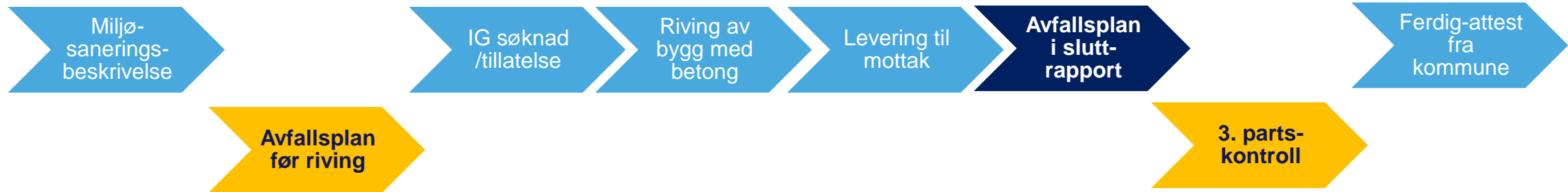
Innkjøpsansvarlige må ta miljøansvar

- Avfall identifisert i kartleggingen er priset i anbudet
- Avfall ikke identifisert i kartleggingen men identifisert underveis i rivejobben har stor økonomisk risiko for prosjektleder
- Identifiseres store mengder avfall som ikke er kalkulert inn i prosjektet vil det medføre store ekstrakostnader
- Avfall som påvises underveis er ikke sporbart (!)
- Vanlig at tiltakshaver tar miljøansvaret men ikke regulert i lov
- Mange eksempler på at **offentlige anskaffelser er de verste** og presser entreprenørene til å ta miljøansvar. «Forbehold kan medføre avvisning». Dette er svært sjelden praksis i private anbud.
- I slike tilfeller legger det offentlige opp til at snarveier underveis i riveprosjektet kan bli fristende, dersom entreprenøren har bommet på sin «gjetting».

Kommuner og stat bør IKKE utarbeide anbud som gir riveentreprenør ansvar for ikke identifisert farlig avfall i riveprosessen

Løsningsforslag for å sikre sporbarhet og kontroll

- Byggeteknisk forskrift (§9-7) bør stille krav til at avfallsplan må sendes inn sammen med miljøsaneringsbeskrivelsen til kommune
- Sikrer større grad av sporbarhet og dokumentkontroll
- Byggesaksforskriften bør stille krav til 3. parts vurdering på utførelsen
- Sikrer uavhengig kontroll
- Kommunen vil da slippe å bruke egne ressurser, og uavhengige selskaper med ansvarsrett (dokumentert kompetanse) kan gjøre dette.

Oppsummering løsningsforslag

- **Avfallsplan** bør vedlegges miljøsaneringsbeskrivelse da den oppsummerer rapportens innhold og sikrer sporbarhet senere
- **3. parts kontroll** bør innføres (for å kontrollere avfallsplan før riving med sluttrapport etter riving)
- **Kommuner og offentlige innkjøpere** bør sikre uavhengighet mellom kartleggere og entreprenør for å unngå ulovlig avfallshåndtering
- Offentlige innkjøpere må ta ansvar for ikke-identifisert avfall, og ikke skyve dette ansvaret på entreprenørene da enkelte aktører vil falle for fristelsen å håndtere ikke sporbart avfall ulovlig

Takk for oss!

Avfall Norge

I samarbeid med Avfall Norge

- **Norsk Gjenvinning** (Randi W. Kortegaard, Thorleif Østmoe og Lars Henrik Moe)
- **AF Gruppen** (Thomas J. Henriksen, Paul Wilhelmsen)
- **Veidekke** (Erik Nilsen, Oddvar Steinsholt)

**Avfall
Norge**